

חלק משיחת י"ט כסלו ה'תשמ"ז

— ע"ד הזהירות בשמירת היולדת (וגם) בבית הרפואה —

השפעה גם בגדלותו (ועד שנתגלה בדורות האחרונים גם בחכמת הנפש), ולכן, כשמקיפים אותו בעניני קדושה כו', הרי זה מוסיף ברכה והצלחה שיזכו לגדלו ולגדלה, לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

ובענין זה, יש להעיר ולעורר ע"ד דבר הדורש תיקון בנוגע להנהגה דימינו אלה, כדלקמן.

ב. בדורות שלפנינו היו הנשים יולדות בבתיהן (בסיוע ה"מילדת"), ובמילא, היו הכל נוהגים ומקפידים בעת הלידה (החל מההכנות ללידה) על מנהג הנ"ל.

אמנם, בימינו אלה, הרי מסיבות רפואיות¹⁰ יולדות הנשים בבית הרפואה¹¹ דוקא, ובמילא, לא שמים לב

משערי דורא סוף ה'ל' נדה (סכ"ג). רוקח וכל בו ה'ל' נדה. וראה ש"ך י"ד שם.

7) גם בנוגע לתקופת ההריון (וראה הערה שלפניו).

8) כהוראת רבותינו נשיאנו שגם בלידת בת אומרים (בנוסף ד"מי שברך") יגדולה לתורה ולחופה ולמעשים טובים — ע"פ מארו"ל (ברכות יז, א). נשים כמאי זכין באקרוי בנייהו לבי כנישתא ובאתנויי גבריהו בי רבנן ונטרין לגבריהו עד דאתו מבי רבנן.

9) ויתירה מזה — כטרם תבוא אליהן המילדת וילדו (שמות א, יט ובפרש"י).

10) ובמילא, הרי זה (ע"פ) הוראת התורה — כמ"ש (משפטים כא, יט) "ורפא ירפא", מכאן שניתנה רשות (ונתינת-כח) לרופא לרפאות' (ברכות ס, סע"א טרש"ע י"ד ר"ס שלו).

11) כמדובר כמ"פ שלא כדאי להשתמש בשם "בית חולים", אלא אדרבה — "בית רפואה" (או "בית הרופאים"), ובפרט שדוקא זה בהתאם לחוכן והמטרה דבית זה — בית רפואה ע"י רופאים, שתפקידם לרפאות.

א. ידוע ומפורסם מנהגם של ישראל מקדמת דנא' — "מנהג ישראל תורה היא"² — לתלות בבית היולדת פתקאות (או קמיעות) עם שמות ופסוקים, ש"יר המעלות", וכיו"ב (בכל מקום כפי מנהגו), כסגולה לשמירה כו' ליולדת ולולד, הן בנוגע ללידה עצמה, שתהי' כשורה ובנקל, והן בנוגע לימים שלאחרי הלידה, לאורך ימים ושנים טובות.

ועוד ענין עיקרי בנוגע לרך הנוולד — שמיד בצאתו לאויר העולם יהי' מוקף בעניני קדושה, כידוע שדברים שרואה ושומע תינוק אפילו בן יומו יש להם

1) מובא בס' ריאל המלאך בסופו. ועוד. וראה תשני אות למ"ד ערך לילית. — ומפורסם בכל תפוצות ישראל הפתקאות ד"ש"יר המעלות", עם הפסוקים והשמות כו', ונהרא נהרא ופשטי.

2) ראה תודיה נפסל — מנחות כ, ב. ושם: "מנהג אבותינו תורה היא". ועד"ז כמהרי"ל הובא ברמ"א שר"ע י"ד סע"ז ס"ד. ובמנהגים ישנים מדורא ע' 153: "המנהג תורה היא". וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.

3) להעיר מהשייכות לפרשת השבוע ד"ט כסלו ש"ו. — ויהי בעת לדתה. . . תאומים, שניהם צדיקים" (וישב לח. כז ובפרש"י).

4) ופשיטא — שלילת הענין ד"תקש בלדתה" (וישלח לה, טז).

5) שהרי גם לאחרי הלידה (בג' ימים ראשונים) נחשבת לחולה שיש בו סכנה, ומחללין עלי' את השבת (שבת קכט, א. רמב"ם ה'ל' שבת פ"ב ה"ג. שר"ע א"ח ואדה"ז שש"ל ס"ד).

6) ויתירה מזה — הנהגתה של היולדת בתקופת הריונה משפיעה על הולד (שלכן, מנהג נשים צדקניות שבתקופת ההריון מוסיפות כו"כ עניני זהירות והידור בתומי'ז לטובת הולד (ראה מקומות שנזכרו בספר אוצר הבית — ירושלים תשמ"ז — סימן ד"ז), ואפילו לפני'ז, כידוע הזהירות בעת היציאה מן הטבילה (ראה רמ"א י"ד ט"ס קצח —

בשמחה לתת רשיון לתלות פתקאות אלו, כדי למלא את רצונה של היולדת, שתהי' רגועה, ובמצב של מנוחת הנפש.

ולא עוד, אלא שענין זה הוא גם לתועלת הרופא:

רופא טוב ואמיתי — נוגע לו מצבו של המטופל, ובמילא, כאשר ישנו סיבוך, חלישות וכו' בהמצב, הרי זה מבלבל את רוח הרופא, וגורם לו העדר מנוחת הנפש כו'. ולכן, מעוניין גם הרופא שהמטופל יהי' במצב של מנוחת הנפש שלימה, שאז, גם הוא (הרופא) רגוע יותר, ובמילא, יכול לעסוק בטיפול הרפואי באופן טוב יותר, ביתר שאת וביתר עז.

וכן הוא בנדו"ד, שכאשר תולים הפתקאות ד"שיר המעלות" המרגיעות את רוחה של היולדת — הרי, גם הרופא המטפל נעשה רגוע יותר (ללא נפק"מ אם הוא יהודי או אינו יהודי, מאמין בעניני דת או אינו מאמין כו'), ובמילא, הטיפול הרפואי הוא ביתר הצלחה.

ד. ובנוגע לפועל:

ראוי ונכון לפרסם בכל מקום ומקום שדרים בו יהודים ע"ד המנהג לתלות "שיר המעלות" בחדר היולדת והולד, ענין השמירה וסגולה שבזה וכו' (כנ"ל בארוכה).

ובהדגשה — שיש להשתדל לקיים מנהג זה מיד בבוא היולדת לבית הרפואה, בעת ההכנה ללידה, ועאכו"כ בעת הלידה עצמה, וכן לאחר הלידה,

כולל גם — ההשתדלות לקבלת רשיון דהנהלת בית הרפואה, ע"י ההסברה המתאימה (כנ"ל), בדברים היוצאים מן הלב¹², שבדאי יפעלו פעולתם.

להקפיד על מנהג הנ"ל, כי אם, לאחר שהיולדת והולד חוזרים מבית הרפואה לביתם (כמה ימים לאחר הלידה),

בה בשעה שהנהגה הנ"ל חשובה עוד יותר בעת ובסמיכות ללידה עצמה (כפשוט), שאז נמצאים בבית הרפואה.

ולכן, מצוה לעורר בכל מקום ומקום שגם כאשר היולדת והולד נמצאים בבית הרפואה, יש להשתדל לתלות בחדר היולדת ובחדר הולד (או על המיטה וכיו"ב) "שיר המעלות" וכו', ככל פרטי המנהגים שבדבר, כפי שנוהגים בבית, ואדרבה, בהיותם בבית הרפואה, בעת וסמיכות ללידה, נוגע הדבר יותר, כנ"ל.

ובכל מקום — בשאלת רב האם צריך כלי בתוך כלי וכיו"ב.

ג. ובנוגע לקבלת רשיון מהנהלת בית הרפואה — הרי, בהשתדלות הכי קלה, בודאי יקבלו הרשיון ללא כל התנגדות, ואדרבה — בפה מלא ובשמחה:

גם ע"פ חכמת הרפואה — הרי, הצלחת הטיפול הרפואי קשורה (במדה חשובה) גם במצבו הנפשי של החולה, שלכן, משתדלים להסיר מלבו דאגות וספיקות כו', לגרום לו מנוחת הנפש, ומצב רוח טוב ככל האפשרי.

ועאכו"כ בנוגע לענין הלידה — שנוגע ועיקר (הז לילודת והז לולד) המצב הנפשי, הסרת הפחד כו', ומנוחת הנפש בשלימותה.

ולכן, כשיסבירו לרופא, להנהלת בית הרפואה, וכיו"ב, שהפתקאות ד"שיר המעלות" וכיו"ב התלויות בחדר היולדת מרגיעות ומעודדות את רוחה של היולדת (שהרי באמת היא מאמינה בסגולת השמירה כו') — בודאי לא תהי' שום התנגדות מצדם, ואדרבה, יסכימו

(12) ספר הישר לר"ת שער יג. הובא בשליה סט,

הבנים והבנות כפשוטו, ושמזרעו בא מלך המשיח («אלה תולדות פרץ . . וישי הוליד את דוד»¹⁷), «עלה הפורץ לפניהם»¹⁸.

כן תהי' לנו — שהולכים בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, «בנערינו (ואח"כ) ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו»¹⁹, ובאופן ש"הם הכירוהו תחילה"²⁰, «כימי צאתך מארץ מצרים»²¹, ועד"ז (ואדרבה יתרה מזה — באופן ד"אראנו נפלאות"²²) בגאולה העתידה, במהרה כימינו ממש.

ויש להוסיף, שכל האמור שייך לא רק בעיר גדולה שיש בה יהודים רבים, ובמילא, גם בבתי הרפואה ישנם יולדות יהודיות רבות, אלא אפילו בעיר קטנה, ובבית הרפואה שיש בו יולדת יהודי' אחת בלבד¹³ — גם שם צריכים ויכולים לעשות ולפעול כזה (ובפרט שברובם של בתי הרפואה נמצאים כמה יולדות יהודיות).

ה. ויה"ר שעי' ההוספה והריבוי בלידת בנים ובנות בישראל — הן בכמות, והן באיכות, בתכלית השמירה וכו' — תוקדם ביותר גם ביאת בן דוד, כמארז"ל¹⁴, «אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף», «אוצר ששמו גוף»¹⁵.

וכמרומז גם בפרשת השבוע¹⁶ — לידת פרץ, שמרמז גם ל"פרצת" במספר

תו"ש ס"ע 112 ואילך), ועיי' — אתי מר דא מלכא משיחא (אגה"ק דהבעשיט — כש"ט בתחלתו), «הפורץ מזרעו של "פרץ" (ראה הערות 17-18).

17) רות ד, יח"כ.
18) מיכה ב, יג. וראה ב"ר פפ"ה, יד ובפרש"י. אגדת בראשית ס"פ סג.
19) בא יו"ד, ט.
20) סוטה יא, ב. שמור" פ"א, יב.
21) מיכה ז, טו.
22) ראה אוה"ת נ"ד עה"פ (ע' תפז). וש"נ.

13) שהרי אפילו «נפש אחת» היא «עולם מלא» (סנהדרין לז, א — במשנה. וש"נ. רמב"ם הל' סנהדרין פ"ב ה"ג).

14) יבמות סב, סע"א. וש"נ.
15) פרש"י שם.
16) סיום וחותם דחלק רביעי (דפ' שבוע זה) — שביום זה היתה שלימות הגאולה של רבינו הזקן (בכ"ף כסלו), שחל בשנה ההיא ביום ד' פ' וישב), שאז נעשה עיקר הענין ד"פיוצו מעינותיך חוצה" (סה"ש

